

Pitanja za orijentaciju u gradivu - SVIJET.

Pojmovi	Filozofemi	Pitanja, argumenti...	Odnosi
1. Ontologija, kozmologija	Heraklit - Heraklitovi fragmenti - svijet prema Heraklitu - mijena - što za H. postoji? - pretvaranje 'elemenata' jednih u druge	Zašto pretpostavljamo da je svijet uređen?	...
2. biće (ono postojeće)		Pretpostavka o uređenosti svijeta i mogućnost našega znanja.	
3. logos (Heraklit)		Odnos: mišljenje – svijet koji je neprestano mijena (možemo li misliti takav svijet? Zašto?)	
4. uređenost svijeta (kozmos) (pretpostavka)		Problem osobnog identiteta u Heraklitovom svijetu, tj. trajemo li mi u vremenu ili smo neprestano nešto novo?	
5. Atomi i praznina	Atomisti –Demokrit - Fragmenti - što za Demokrita postoji? Kako je došao do toga? Što je vječno (nepropadljivo) a što prolazno?	Od koje pretpostavke kreću; Koje pretpostavke odabiru? Što misliš, zašto? Zašto moraju uvesti pojam praznog prostora? Što misliš o tome?	Koja je razlika između Heraklitovog i Demokritovog mišljenja? Što misliš da bi Heraklit odgovorio na pitanje o djeljivosti, tj. je li iz H. očišta svijet moguće dijeliti?
6. Objektivni idealizam (Platon)		Kako se iz ovih pretpostavki može tumačiti promjena (nastajanje i nestajanje)?	...
7. Ideje (Platon)			
8. materijalizam – idealizam			
9. supstancija – ostale kategorije (akcedencije) (Aristotel)			
10. teleologija (Aristotel)			
11. determinizam	Platon - što je zbilja (što doista postoji)? - usporedba ideja i geometrije - ideja pravедnosti, ljepote, čovjeka, države, trokuta, dobra - odnos ideja i pojava	Na koji način, i u kojoj mjeri pojave postoje? (usporedba s geometrijom)	Usporedi s Heraklitovim i Demokritovim učenjima.
12. Materijalizam		Je li vam prihvatljiv stav – samo je jedna ideja ljepote, a sve lijepe stvari su lijepe utoliko ukoliko imaju nešto od te ideje? (pokušajte isto s idejom pravедnosti i s idejom trokuta)	U čemu se Platon slaže s Demokritom, a što im je različito?
13. Mehanicizam		Ako niste jednako odgovorili na sva tri primjera, zašto mislite da stav za neke stvari vrijedi a za druge ne?	...
14. Apsolutni idealizam		Što mislite, jesu li stvari do kojih dolazimo mišljenjem stvarnije (platonovim riječima: imaju li više bitka) od stvari koje susrećemo u svakodnevnom životu?	
15. Dijalektika (Hegel)			
16. Volja za moć		U kojim slučajevima mi razmišljamo <i>platonistički</i> ?	

	<p>Aristotelova</p> <ul style="list-style-type: none"> - kritika Platonovog učenja (ne može objasniti gibanje...) - supstancija i ostale kategorije (kvaliteta, količina, odnos, mjesto, vrijeme, položaj, djelovanje...); (supstancija i akcedencije; nužna i slučajna svojstva;); Što je supstancija? - što je duša? - vrste kretanja - teleologija (sve ima svoju svrhu i teži njenom ostvarenju) - četiri uzroka na primjerima; materija i forma 	<p>Što mislite, da li podjela svojstava na nužna i slučajna vrijedi u svijetu (zbilji?) ili je samo naša podjela kako bismo se lakše snalazili u raznolikosti koju doživljavamo?</p> <p>Koje su posljedice odbacivanja teleološke pretpostavke?</p> <p>U kojim situacijama mi razmišljamo pretpostavljajući svrhu?</p> <p>...</p>	<p>Odnos: Platon (ideje) – Aristotel (supstancija)</p> <p>Teleologija – determinizam</p> <p>...</p>
	<p>Holbach</p> <ul style="list-style-type: none"> - determinizam, materijalizam, mehanicizam 	<p>Koji problem otvara deterministička pretpostavka u pogledu našeg djelovanja? Misлите li da je to problem?</p> <p>Teleološka pretpostavka može vrijediti i za prirodne teorije ali i za teorije morala, može li to i deterministička?</p> <p>Mislite li da je determinacija svojstvo svijeta ili samo naš model u kojemu objašnjavamo svijet?</p>	<p>Usporedite Holbachovo razumijevanje s Aristotelovim – u čemu je razlika između pretpostavke o determinizmu i teleološke pretpostavke. Što mislite, može li svijet ako ga teleološki mislimo biti samo materijalan?</p>
	<p>Hegel</p> <ul style="list-style-type: none"> - pojava (što sve razumije pod time) i zbilja (Duh, Um, Ideja, Supstancija) - kretanje duha; cilj duha - što je istina, što je povijest - dijalektika: teza antiteza sinteza (kao zakon mišljenja, povijesti 	<p>Što smo mi iz Hegelove perspektive kada kroz razgovor pokušavamo doći do razumijevanja?</p> <p>Kako bismo iz Hegelove perspektive promatrali: sebe, društvo, filozofiju...</p> <p>Možete li pronaći neke primjere u dijalektičkom odnosu?</p> <p>...</p>	<p>U čemu je razlika a u čemu sličnost posebno spram: Platona, Aristotela, Heraklita</p>

	i prirode) – primjeri...		
	Nietzsche – - Kritika intelektualnih pokušaja razumijevanja svijeta - otkuda potreba ljudi za spoznavanjem svijeta - od čega nas je ta potraga odvratila (instinkti - razum) - slika nadčovjeka	Nietzscheov stil pisanja potpuno je različit od stila tekstova koje smo čitali, što mislite zašto? Ako je svijet volja za moć, koje su posljedice ovog stava? (sjetite se, Nietzsche govori na razini individue, a ne društva!)	Po čemu se Nietzscheovi stavovi bitno razlikuju od svih o kojima smo razgovarali?

Pitanja za orijentaciju u gradivu – ZNANJE (SPOZNAJA).

Pojmovi	Filozofemi	Argumenti (?)	Odnosi
1. razlika osjetilne i razumske spoznaje			
2. mnijenje i znanje (Demokrit, Parmenid, Platon)	Protagora (ako nam istinu kazuju samo osjetila) i Platonova kritika (iz Teeteta)	Na koju se vrstu spoznaje, kao jedinu, Protagora oslanja? Što misliš zašto? Na što moramo pristati ako prihvatimo Protagorinu tezu?
3. spoznajni relativizam (Protagora)			
4. Znanje kao prisjećanje (anamnesis)		Postoji li jedan zajednički svijet ili je mnoštvo svjetova (svatko ima svoj) od kojih nijedan ne može biti pogrešan?	
5. Um i razum (Platon)			
6. Teorija adekvacije (Aristotel)		JOŠ	
7. Istina (za Protagoru, za Demokrita, za Platona, za Aristotela, za Descartesa, za Hegela, za Nietzschea)	Atomisti –Demokrit - - mnijenje i znanje	Zašto nam osjetila ne govore ništa o stvarima? Kako je Demokrit došao do onoga za što smatra da je <i>uistinu</i> ? Je li ono što nazivamo razumom (razumskom spoznajom) rezultat naše mašte ili nešto više?	...

	<p>Platon - što je znanje (spoznaja)? (u Menon) - Na koliko načina spoznajemo (usporedba s crtom iz <i>Države</i>); koji su od tih načina varljivi a koji nisu? - koja je razlika između razuma i uma? - što je istina za Platona? JOŠ</p>	<p>Usporedba Platonovog i matematičkog (geometrijskog) mišljenja, te prirodoznanstvenog.</p> <p>Istinито – ono čemu u mišljenju ne možemo pronaći protuprimjer, ono što ne izaziva protuslovlje. Bi li Platon pristao na metodu eksperimenta? Može li ona pomoći u raspravi o prijateljstvu ili pravednosti ili ljepoti?</p> <p>Na koji način Platon dokazuje da je znanje u nama? (Menon i matematička spoznaja) (Navedi barem jedan primjer i opiši kako Platon obrazlaže znanje kao prisjećanje? (npr. primjer iz geometrije)</p>	<p>Usporedi s Heraklitovim i Demokritovim učenjima. U čemu se Platon slaže s Demokritom, a što im je različito?</p> <p>...</p>
	<p>Aristotel – teorija adekvacije – Istina je slaganje misli i stvari</p>		<p>Je li današnja znanost bliža Platonovom ili Aristotelovom razumijevanju istine?</p> <p>Razlika u poimanju spoznaje (znanja, tj. razuma, uma) – Aristotel – Platon</p>
	<p>Descartes - metodička sumnja (u osjetila, geometrijske dokaze, budnost) - istina – ono u što ne mogu sumnjati - Cogito ergo sum ... misaona supstancija - Bog postoji - vanjski svijet (protežne stvari) postoje ... protežna supstancija</p>	<p>Je li vam uvjerljiv argument o Božjem postojanju? Ako je zašto, ako nije, s kojom se premisom ne slažete i zašto?</p> <p>Bi li 'cogito' mogla biti određena osoba koja misli, npr. Descartes? Zašto?</p>	<p>...</p>